MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
SCICLUNA DAVID

Seduta ta' 02 ta' Ottubru, 2002

Citazzjoni Numru. 907/1990/1

Michael Falzon B.E. & A., A. & C.E.
Vs
Sammy Meilaq, Louis Spiteri, Joseph Camilleri, Gaston Debono Grech, Lino Gatt, Alfred Micallef, Joseph Saliba, Lino Vassallo u Charles Cremona

Illum, 2 ta' Ottubru 2002

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni pprezentata fl-4 ta' Ottubru 1990 li permezz taghha l-attur wara li ppremetta:

Illi l-konvenuti Sammy Meilaq u Louis Spiteri jokkupaw il-karigi ta' Chairman u Deputy Chairman rispettivament tal-Kunsill tal-Malta Drydocks Corporation u l-konvenuti l-ohra Joseph Camilleri, Gaston Debono Grech, Lino Gatt, Alfred

Micallef, Joseph Saliba, Lino Vassallo u Charles Cremona huma membri ta’ l-istess Kunsill.

Illi skond l-Artikolu 5 ta’ l-Att dwar it-Tarzna ta’ Malta l-affarijiet u x-xoghol tal-Malta Drydocks Corporation jitmexxew mill-imsemmi Kunsill.

Illi mal-bini tal-Malta Drydocks Corporation fi Pjazza Gavino Gulia, Bormla twahhal kartellun bil-kliem “Michael Falzon Ministru Mbroljun Jaghti l-Offerti Oghla b’Miljun” u dan il-kartellun thalla fuq l-imsemmi bini fl-24 ta’ Settembru, 1990 u ghal bosta granet qabel u wara.

Illi mal-bini hallew l-imsemmi kartellun fuq il-bini tal-Malta Drydocks Corporation li ghalih huma responsabbli, il-konvenuti, b’agir li jmur ultra vires il-mansjonijiet tal-karigi taghhom bhala Chairman, Deputy Chairman u membri tal-Kunsill ta’ l-imsemmija korporazzjoni huma responsabbli ai termini ta’ l-Att tal-1974 dwar l-Istampa ghall-pubblikazzjoni ta’ l-imsemmi stampat gew attribwiti lilu fatti determinanti bl-iskop li joffendu l-unur u l-fama tieghu u jesponuh ghar-redikolu u ghad-disprezz tal-pubbliku.

Illi l-istanti bhala parti offiza ghandu dritt ghad-danni kontemplati fil-ligi ta’ l-istampa (Att XL ta’ l-1974).

talab lil din il-Qorti:

1. Tiddikjara li l-konvenuti taw malafama lill-attur bil-pubblikazzjoni ta’ l-istampat fuq imsemmi li ghandu l-iskop illi jtellef jew inaqqas l-istima tieghu; u
2. Tikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-attur dik is-somma li din il-Qorti tiddetermina f’ammont li ma jeccedix l-elfejn lira Maltin (Lm2000) bhala danni u riparazzjoni ta’ l-ingurja morali u malafama li l-attur bil-pubblikazzjoni ta’ l-istampat fuq imsemmi.

Bl-ispejjez u bl-imghax legali kontra l-konvenuti li huma ngunti biex jidhru personalment ghas-subizzjoni.

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenuti fejn qalu:

1. Illi l-eccepjenti m'humiex il-legittimi kontratitturi f'din l-azzjoni billi la huma l-awturi u lanqas ma kienu bl-ebda mod responsabbli ghall-kartellun in kwistjoni la b'kommissjoni u lanqas b'ommissjoni tad-doveri taghhom.
2. Illi l-Kunsill tat-Tarzna fit-tmexxija tal-affarijiet u x-xoghol (affairs and business) tal-Malta Drydocks jagixxi kollettivament skond id-decizjoni tal-magoranza u hadd mill-eccipjenti wahdu ma ghandu jedd jagixxi jew imexxi f'isem it-Tarzna. It-Tmexxija u x-xoghol ta' kuljum u z-zamma tal-propjeta' tal-korporazzjoni hija f'idejn il-Management tal-Malta Drydocks.
3. Salvi Eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-kontendenti u l-listi tax-xhieda taghhom;

Rat id-digriet ta' l-4 ta' Dicembru 1990 fejn gie nominat l-assistent gudizzjarju Dr. Saviour Demicoli biex jiehu x-xhieda u jircievi dokumenti prodotti mill-partijiet;

Rat id-digriet tat-18 ta' Frar 1994 fejn ghall-imsemmi assistent gudizzjarju giet sostitwita Dr. Maria Dolores Gauci;

Rat il-verbali kollha tax-xiehda, l-atti l-ohra relattivi u d-dokumenti esibiti;

Semghet is-sottomissjonijiet ta' Dr. Pawlu Lia ghall-konvenuti;

Ikkunsidrat illi:-

1. L-azzjoni odjerna giet intavolata mill-attur meta kien jokkupa l-post ta' Ministru ta' l-Izvilupp ta' l-Infrastruttura. Huwa xehed li kien hassu ngurjat bil-kontenut ta' kartellun li kien imwahhal ma' bini tal-Malta Drydocks u li kien jidher sew minn Pjazza Gavino Gulia, Bormla. Il-kliem fuq il-kartellun kien ighid testwalment: MICHAEL FALZON MINISTRU IMBROLJUN JAGHTI L-OFFERTI OGHLA B'MILJUN. Huwa qal li hassu ngurjat ghax b'dak il-kliem kien qed jigi insinwat li huwa ha xi decizjoni biex jaghti

tender bi prezz oghla bhala parti minn qerq jew xi haga ohra illi mhix *above board*.

2. M’ghandu jkun hemm l-ebda dubju li l-kliem hawn fuq riportat li kien imnizzel fuq il-kartellun jikkostitwixxi addebitu ingurjuz fil-konfront ta’ l-attur, u ma jistax jittiehed bhala xi kumment accettabbli fl-ambitu ta’ socjeta` civili bhalma hi taghna. Ghalhekk l-attur ipprova li b’dak l-istampat huwa gie malafamat.

3. Issa fl-eccezzjonijiet taghhom il-konvenuti jsostnu li mhumiex il-legittimi kontradditturi peress li mhumiex l-awturi tal-kartellun u lanqas ma kienu b’xi mod responsabbli ghalih la b’kommissjoni u lanqas b’ommissjoni tad-doveri taghhom. Ikomplu jghidu li l-Kunsill tat-Tarzna tmexxi l-affarijiet tal-Malta Drydocks kollettivament skond id-decizjoni tal-maggoranza u hadd minnhom ma jista’ jagixxi jew imexxi wahdu f’isem it-Tarzna. Inoltre t-tmexxija tax-xoghol ta’ kuljum hija f’idejn il-Management tal-Malta Drydocks.

4. Dawn il-proceduri saru a bazi ta’ l-Att ta’ l-1974 dwar l-Istampa (Kap 248 tal-Ligijiet ta’ Malta). Skond din il-ligi, ir-reati ta’ l-istampa jaghtu lok kemm ghall-azzjoni kriminali kif ukoll ghall-azzjoni civili. L-artikolu 23 ta’ dik il-ligi tindika l-persuni li kontra taghhom jistghu jittiehdu dawn l-azzjonijiet; izda dan l-artikolu ma jghidx li l-azzjoni trid tittiehed kontra dawk il-persuni msemmijin fl-artikolu **biss**. Difatti l-artikolu 11 ta’ l-istess ligi jipprovdi li *“**kull min**, b’xi mezz imsemmi fl-artikolu 3 ta’ dan l-Att, jaghti malafama lil xi persuna, jehel meta jinsab hati….”* U wiehed mill-mezzi msemmijin fl-artikolu 3 huwa l-pubblikazzjoni ta’ stampat, filwaqt li l-artikolu 2 jinkludi fid-definizzjoni ta’ stampat *“kull kartellun jew avviz iehor li jitwahhal li jkun fih xi sinjal jew kitba miktuba, stampata ….”*

5. Imbaghad l-artikolu 49 ta’ l-istess Kap 248 ighid hekk: *“Meta xi reat taht dan l-Att isir minn korp ta’ persuni kull persuna li, fil-hin ta’ l-eghmil tar-reat kienet direttur, manager, segretarju jew ufficjal iehor simili ta’ dak il-korp ta’ persuni jew kienet tidher li qed tagixxi f’xi kariga bhal dik tkun hatja ta’ reat u tehel meta tinsab hatja l-istess*

piena ghal ir-reat kemm-il darba ma tippruvax li r-reat ikun sar minghajr it-taghrif taghha u li tkun uzat id-diligenza kollha xierqa biex tevita l-eghmil tar-reat".

6. Mhuwiex kontestat li fil-perijodu in kwistjoni, cioe` meta twahhal il-kartellun imsemmi, il-konvenuti kienu jiffurmaw il-Kunsill tat-Tarzna. Bhalma gie ndikat, il-kartellun kien imwahhal fuq bini tat-Tarzna u kien jidher minn Pjazza Gavino Gulia, Bormla. Ir-responsabbilta` ghall-kartellun ghalhekk taqa' fuq it-Tarzna ta' Malta. Skond is-subartikolu (1) ta' l-artikolu 5 ta' l-Att dwar it-Tarzna ta' Malta (Kap 207 tal-Ligijiet ta' Malta), *"l-affarijiet u x-xoghol tal-korporazzjoni ghandhom jitmexxew mill-Kunsill"*. Konsegwentement fiz-zmien in kwistjoni l-konvenuti kellhom kariga li tinkwadra ruhha fil-karigi msemmija fl-artikolu 49 tal-Kap 248 kif citat fil-paragrafu precedenti.

7. Il-konvenuti kollha xehdu li ma kinux l-awturi ta' l-imsemmi kartellun, li lanqas kienu rawh u saru jafu bih wara rapporti f'sezzjoni ta' l-istampa.

8. Sammy Meilaq xehed li kif sar jaf b'dan ir-rapport, immedjatament ta ordni lis-*Security* biex il-kartellun jitnehha. Wara ftit tal-hin cemplulu lura biex ighidulu li ma sabu l-ebda kartellun u ghalhekk hu stess mar idur biex jara jekk isibux u wara li saqsa lil xi haddiema, dawn indikawlu fejn kien jinsab il-kartellun u ghalhekk kellem lil Louis Spiteri (id-*deputy chairman*) biex jiehu passi sabiex jitnehha l-kartellun. Dan cempillu wara xi hin u qallu li kien inqala'

9. Louis Spiteri kkonferma li darba cempillu Sammy Meilaq dwar l-imsemmi kartellun u hu cempel lill-*manager of works* biex inehhieh, kif fil-fatt ghamel.

10.Il-Qorti hi soddisfatta mix-xiehda moghtija mill-konvenuti li mhux biss ma kinux l-awturi tal-kartellun in kwistjoni izda lanqas biss kienu jafu bl-ezistenza tieghu. Dan pero` ma jezimihomx mir-responsabbilta`.

11.Minn ezami ta' l-istess xiehda tal-konvenuti ma jirrizultax li qatt ittiehdu xi mizuri mill-Kunsill biex jigi evitat

li jsiru u jitwahhlu kartelluni bhal dak in kwistjoni. Sammy Meilaq xehed li l-prassi sakemm ilu jahdem it-Tarzna hi li jekk ikunu jafu b'xi kartellun hekk inehhuh. Dan ifisser li qatt ma ttiehdu mizuri preventivi biex il-Kunsill jara li ma jsirux u ma jitwahhlux tali kartelluni. Il-mistoqsijiet parlamentari u twegibiet relatati esebiti mill-attur u li jantecedu l-kaz in ezami, ilkoll juru li kienet diga` tezisti certa preokkupazzjoni dwar twahhil ta' kartelluni b'certi temi. Ix-xiehda ta' Sammy Meilaq u l-kaz odjern jikkonfermaw in-nuqqas ta' azzjoni preventiva da parti tal-Kunsill, azzjoni li d-diligenza kienet tirrikjedi.

12.Fid-dawl tas-suespost ghaldaqstant il-konvenuti bhala membri tal-Kunsill tat-Tarzna ghandhom jitqiesu responsabbli ghall-malafama li nghatat lill-attur bil-kartellun imsemmi u allura ghad-danni ta' *indole* morali in kwantu jolqtu l-unur u l-fama ta' l-attur, danni li l-Qorti qed tiffissa fl-ammont ta' sitt mitt liri Maltin (Lm600).

Ghal dawn il-motivi:-

Tiddeciedi billi tichad l-eccezzjonijet tal-konvenuti u tilqa' t-talbiet attrici u ghalhekk:

(1) tiddikjara lill-konvenuti responsabbli ghall-malafama moghtija lill-attur bil-pubblikazzjoni ta' l-istampat fuq imsemmi li ghandu l-iskop li jtellef jew inaqqas l-istima tieghu,
(2) tikkundannahom ihallsu lill-attur solidalment bejniethom is-somma ta' sitt mitt liri Maltin (Lm600) bl-imghax millum.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti.

ONOR. IMHALLEF
DR. DAVID SCICLUNA
D/REGISTRATUR